

De brief aan de Galaten

¹ Paulus, apostel, —niet op gezag van mensen noch door bemiddeling van een mens, maar door Jesus Christus en door God den Vader, die Hem uit de doden heeft opgewekt, ² met al de broeders die bij me zijn: aan de kerken van Galátië. ³ Genade en vrede zij u van God onzen Vader, en van den Heer Jesus Christus, ⁴ die Zich voor onze zonden, —om ons te ontrukken aan deze boze wereld, —heeft overgeleverd volgens de wil van onzen God en Vader; ⁵ aan wien de glorie in de eeuwen der eeuwen. Amen! ⁶ Ik sta er verbaasd over, dat gij zo spoedig af. valt van Hem, die u geroepen heeft door de genade van Christus, en naar een ander evangelie overgaat. ⁷ Eigenlijk is het geen ander; maar alleen zijn er enkelen opgestaan, die onrust onder u stoken, en het Evangelie van Christus willen vervalsen. ⁸ Waarachtig, wanneer wijzelf, of zelfs een engel uit de hemel, u een ander evangelie zouden verkondigen, dat wat wij u verkondigd hebben, hij zij vervloekt! ⁹ Zoals we het vroeger hebben gezegd, zo herhaal ik het ook thans: Wanneer iemand u een ander evangelie verkondigt dan gij ontvangen hebt, hij zij vervloekt! ¹⁰ Heet dit nu soms mensen gunstig stemmen, of God; zoek ik soms nu nog aan mensen te behagen? Zo ik nu nog aan mensen tracht te behagen, dan zou ik geen dienaar van Christus zijn. ¹¹ Ik verzeker u toch, broeders, dat het Evangelie, door mij

verkondigd, niet van menselijke oorsprong is; ¹² want ik heb het niet van een mens ontvangen of aangeleerd, maar door een openbaring van Jesus Christus. ¹³ Gij hebt immers gehoord van mijn vroeger leven in het Jodendom: hoe ik Gods Kerk heftig vervolgde en haar trachtte te verdelgen; ¹⁴ hoe ik ook boven velen van mijn volk en van mijn leeftijd uitblonk in het Jodendom, en hen in ijver voor de overlevering mijner vaders verre overtrof. ¹⁵ En toen het Hem had behaagd, die mij van de moederschoot af door zijn genade had uitverkoren en geroepen, toen het Hem had behaagd, zijn Zoon aan mij te openbaren, ¹⁶ opdat ik Hem onder de heidenen zou verkondigen, —toen ben ik van de aanvang af niet bij vlees en bloed te rade gegaan, ¹⁷ of naar Jerusalem vertrokken naar hen, die vóór mij apostelen waren; maar toen ben ik naar Arabië gegaan en naar Damascus teruggekeerd. ¹⁸ Eerst drie jaar later ben ik naar Jerusalem vertrokken, om Kefas te bezoeken, en ben ik veertien dagen bij hem gebleven; ¹⁹ maar van de andere apostelen heb ik niemand gezien dan Jakobus, den broeder des Heren. ²⁰ Voor het aanschijn Gods: zie ik lieg niet bij wat ik u schrijf. ²¹ Daarna ben ik naar de gewesten van Syrië en Cilicië vertrokken. ²² Ik was dus persoonlijk onbekend aan de kerken van Judea, die in Christus zijn. ²³ Ze hadden alleen horen zeggen: Hij die ons eertijds vervolgde, hij preekt thans het geloof, dat hij vroeger verwoestte; ²⁴ en ze verheerlijkten God om mij.

2

¹ Veertien jaar later ging ik opnieuw naar Jerusalem tezamen met Bárnabas, en nam ook Titus met me mee; ² ik ging er heen op grond ener openbaring. En ik legde hun, en heel in het bijzonder aan de mannen van aanzien, het Evangelie voor, dat ik onder de heidenen verkondig; om te weten, of ik soms niet nutteloos liep of gelopen had. ³ Welnu, Titus, die bij me was, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden, ofschoon hij heiden was; ⁴ zelfs niet ten believe van de ingeslopen valse broeders, die onze vrijheid kwamen bespieden, welke we in Christus Jesus bezitten, om ons tot slavernij te brengen. ⁵ Geen ogenblik hebben we hun iets toegegeven, opdat de waarheid van het Evangelie ongerept voor u zou blijven bewaard. ⁶ En wat de mannen betreft, die in aanzien bleken te staan, —wat ze feitelijk waren, gaat me niet aan; God kent geen aanzien van personen, —die mannen van aanzien hebben me verder niets opgelegd. ⁷ Integendeel, toen ze gezien hadden, dat aan mij de prediking onder de onbesnedenen was toevertrouwd, zoals aan Petrus die onder de besnedenen, ⁸ (want Hij, die aan Petrus de kracht heeft geschonken voor het apostolaat onder de besnedenen, heeft ook aan mij de kracht geschonken voor de heidenen), ⁹ en toen ze de genade hadden erkend, die mij was geschonken, toen hebben Jakobus, Kefas en Johannes, die voor steunpilaren gelden, mij en Bárnabas de broederhand gereikt. Wij zouden dus tot de heidenen gaan, en zij tot de besnede-

nen; ¹⁰ alleen zouden we hun armen gedenken, wat ik dan ook trouw heb gedaan. ¹¹ Maar toen Kefas te Antiochië was gekomen, weerstond ik hem openlijk, omdat hij in het ongelijk was. ¹² Want vóórdat er enkele lieden van Jakobus waren gekomen, at hij in gemeenschap met de heiden-christenen; maar na hun komst trok hij zich terug, en zonderde hij zich af uit vrees voor de besnedenen; ¹³ ook de overige Joden veinsden met hem mee, zodat zelfs Bárnabas in hun veinzerij werd meegeslept. ¹⁴ Welnu, toen ik zag, dat ze niet oprecht handelden in overeenstemming met de waarheid van het Evangelie, sprak ik tot Kefas in het bijzijn van allen: Wanneer ge zelf naar heidense gebruiken leeft en niet naar joodse, ofschoon ge een Jood zijt, waarom dwingt ge dan de heidenen op joodse wijze te leven? ¹⁵ Wij zijn Joden van afkomst en geen zondaars uit de heidenen; ¹⁶ maar omdat we weten, dat de mens niet door de werken der Wet gerechtvaardigd wordt, doch door het geloof in Christus Jesus, daarom hebben we het geloof in Christus Jesus aanvaard, om gerechtvaardigd te worden door het geloof in Christus en niet door de werken der Wet; want niemand wordt gerechtvaardigd door de werken der Wet. ¹⁷ Maar wanneer we nu toch als zondaars worden beschouwd, juist omdat we gerechtvaardigd willen worden in Christus, is dan soms Christus bedienaar der zonde? Dat nooit! ¹⁸ Doch wel zou ik mezelf tot een overtreder maken, wanneer ik weer opbouw, wat ik afgebroken heb. ¹⁹ Want ik ben dood voor

de Wet door een andere wet, om te leven voor God. —Met Christus ben ik gekruisigd. ²⁰ Ikzelf leef niet meer, maar Christus leeft in mij; terwijl ik leef in het vlees, leef ik in het geloof van den Zoon van God, die mij heeft liefgehad en die Zich voor mij heeft overgeleverd. ²¹ Ik doe geen afbreuk aan de genade van God; want als de gerechtigheid door de Wet wordt verkregen, dan is Christus doelloos gestorven.

3

¹ O dwaze Galaten! Wie heeft u toch door toverij verblind: u, voor wier ogen Jesus Christus afgeschilderd is als gekruisigd? ² Dit alleen wil ik van u weten: Hebt gij den Geest ontvangen door de werken der Wet, of door gehoor te geven aan het geloof? ³ Zijt gij dan zó dwaas, dat gij thans gaat eindigen met het vlees, na met den Geest te zijn begonnen? ⁴ Hebt gij dan dit alles beleefd zonder vrucht? En was het nog maar alleen zonder vrucht! ⁵ Nu dan, Hij die u den Geest verleent en wonderen onder u wrocht, doet Hij dit om de werken der Wet of om de gehoorzaamheid aan het geloof? ⁶ Zo ook “geloofde Abraham aan God, en dit werd hem als gerechtigheid toegerekend.” ⁷ Beseft het dus wel: Wie uit het geloof zijn geboren, zijn kinderen van Abraham! ⁸ En daar de Schrift heeft voorzien, dat God de heidenen rechtvaardigen zou door het geloof, daarom heeft ze aan Abraham de blijde Boodschap voorspeld: “In u zullen alle volkeren worden gezegend.” ⁹ Wie dus uit het geloof zijn geboren, worden met den gelovigen

Abraham gezegend. ¹⁰ Allen immers die steunen op de werken der Wet, liggen onder de vloek; want er staat geschreven: “Vervloekt zij een ieder, die niet alles onderhouden blijft, wat in het boek van de Wet staat geschreven.” ¹¹ Ook is het duidelijk, dat niemand bij God gerechtvaardigd wordt door de Wet. Want: “Wie rechtvaardig is door het geloof, hij zal leven.” ¹² Welnu, de Wet is niet uit het geloof; maar “wie deze voorschriften onderhoudt, zal daardoor leven.” ¹³ Christus heeft ons verlost van de vloek van de Wet, door voor ons tot vloek te worden; —want er staat geschreven: “Vervloekt wie hangt aan het hout;” ¹⁴ opdat door Jesus Christus de zegen van Abraham over de heidenen zou komen, en wij door het geloof de beloften van den Geest zouden ontvangen. ¹⁵ Broeders, ik redeneer uit een menselijk voorbeeld. Het is er mee gesteld als met een menselijke wilsbeschikking, die door niemand vernietigd wordt of gewijzigd, wanneer ze eenmaal rechtsgeldigheid heeft verkregen. ¹⁶ Welnu, de Beloften zijn gedaan aan Abraham en aan zijn Zaad; er wordt niet gezegd: “aan zijn zaden,” alsof er spraak was van meerderen, maar “aan uw Zaad,” als van één, en dit is Christus. ¹⁷ Ik besluit dus: een vroegere geldige wilsbeschikking Gods wordt niet ongeldig gemaakt door een Wet, die vierhonderd dertig jaar later komt, zodat de Belofte zou komen te vervallen. ¹⁸ Welnu, wanneer dit Erfdeel werd geschonken uit kracht van de Wet, dan zou het niet zijn geschonken uit kracht der Belofte; en toch heeft God het door een Belofte aan Abraham goed-

gunstig verleend. ¹⁹ Wat heeft de Wet dan voor zin? Om wille der overtredingen is ze er aan toegevoegd, totdat het Zaad zou zijn gekomen, tot wien de Belofte gericht was. —Ze werd door engelen uitgevaardigd door tussenkomst van een middelaar; ²⁰ welnu een middelaar van één persoon bestaat er niet; en God is één. ²¹ Is dan soms de Wet met Gods Belofte in strijd? Onmogelijk! Zeker, wanneer er een Wet was gegeven, die het Leven kon schenken, dan zou de gerechtigheid inderdaad afhankelijk zijn van de Wet; ²² maar de Schrift heeft alles opgesloten onder de zonde, opdat de Belofte aan de gelovigen zou worden vervuld door het geloof in Jesus Christus. ²³ Maar vóórdat het geloof is gekomen, waren we opgesloten onder de bewaking der Wet, totdat het geloof zou worden geopenbaard. ²⁴ De Wet is dus onze tuchtmeester geweest tot Christus' 3: opdat we gerechtvaardigd zouden worden door het geloof. ²⁵ Maar nu het geloof is gekomen, nu staan we niet langer onder den tuchtmeester. ²⁶ Want kinderen van God zijt gij allen door het geloof in Christus Jesus; ²⁷ allen hebt gij u met Christus bekleed, omdat gij allen gedoopt zijt tot de gemeenschap met Christus. ²⁸ Thans is er geen jood meer of heiden, geen slaaf en geen vrije, geen man en geen vrouw. Want allen zijt gij één in Christus Jesus; ²⁹ en wanneer gij Christus toebehoort, dan zijt gij ook het kroost van Abraham en erfgenamen volgens Belofte.

4

¹ Dit stel ik vast: Zolang de erfgenaam onmondig is, verschilt hij in niets van den slaaf, ook al is hij heer van alles; ² maar hij staat onder voogden en beheerders tot aan de tijd, die door zijn vader is bepaald. ³ Zó ook waren wij, toen we nog onmondig waren, als slaven onderworpen aan de leerbeginselen der wereld. ⁴ Maar toen de volheid van de tijd was gekomen, heeft God zijn eigen Zoon gezonden, die uit een vrouw werd geboren en geboren werd onder de Wet, ⁵ opdat Hij allen zou loskopen, die staan onder de Wet, en wij het kindschap zouden beërven. ⁶ En het bewijs, dat gij kinderen zijt: God heeft den Geest van zijn Zoon in onze harten gezonden, en Deze roept: Abba, Vader! ⁷ Ge zijt dus geen slaaf meer, maar kind; zijt ge kind, dan zijt ge ook erfgenaam, dank zij God. ⁸ Zeker, vroeger hebt gij God niet gekend en zijt gij goden gaan dienen, die het in werkelijkheid niet zijn; ⁹ maar thans, nu gij God kent, of liever nog, door God wordt gekend, hoe zoudt gij u weer gaan wenden tot die zwakke en onbeduidende leerbeginselen, wier slaven gij weer worden wilt? ¹⁰ Gij viert dagen en maanden, seizoenen en jaren? ¹¹ Ik ben bang, dat ik misschien vruchteloos voor u heb gezwoegd! ¹² Ik smEEK u, broeders, wordt zoals ik; want ik werd aan u gelijk. —Nog nooit hebt gij mij enig verdriet aangedaan. ¹³ Gij herinnert u toch, hoe ik u de eerste keer in lichaamszwakte het Evangelie verkondigd heb; ¹⁴ en hoe gij me niet met smaad en minachting hebt bejegend om de beproeving,

die mijn lichaam u bracht; maar hoe gij me hebt ontvangen als een engel van God, als Christus Jesus zelf. ¹⁵ Waar is nu uw zalig geluk gebleven; want ik kan van u getuigen, dat gij zo mogelijk u de ogen zoudt hebben uitgerukt en ze aan mij zoudt hebben gegeven! ¹⁶ Ben ik dan uw vijand geworden, omdat ik u de waarheid zeg? ¹⁷ Zij ijveren voor u, maar niet met zuivere bedoeling; maar ze trachten u van mij te vervreemden, opdat gij zoudt ijveren voor hen. ¹⁸ Zeker, het valt te prijzen, wanneer er geijverd wordt; maar dan voor het goede en ten allen tijde; niet slechts als ik bij u ben. ¹⁹ Mijn kinderzens, voor wie ik opnieuw barensweeën moet lijden, eer Christus in u is gevormd: ²⁰ ik zou op dit ogenblik wel bij u willen zijn, om de juiste toon te treffen; want ik ben ten einde raad over u. ²¹ Zegt me nu eens, gij die onder de Wet wilt staan, luistert gij niet naar de Wet? ²² Er staat toch geschreven, dat Abraham twee zonen had, één bij de slavin, en één bij de vrije vrouw; ²³ maar de zoon der slavin was verwekt naar het vlees, maar die van de vrije vrouw uit kracht der Belofte. ²⁴ Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis. Want de twee 4:verbeelden tweeërlei verbond. Het éne, dat van de berg Sinaï, brengt slavenkinderen voort, en dat is Agar; ²⁵ want de berg Sinaï ligt in Arabië, en Agar is het beeld van het hedendaags Jerusalem, want deze stad ligt in slavernij met haar kinderen. ²⁶ Maar het Jerusalem uit den hoge is vrij, en dat is onze moeder. Want er staat geschreven: ²⁷ “Jubel onvruchtbare, die niet baart; Breek uit in gejuich, die geen

barensnood kent. Want talrijker zijn de kinderen der verlatene Dan van haar, die aan een man is gehuwd.”²⁸ Welnu, broeders, gij zijt als Isaäk, kinderen der Belofte.²⁹ Maar zoals eertijds hij, die naar het vlees was verwekt, hem ging vervolgen, die verwekt was naar de geest, zo gebeurt het ook thans.³⁰ Maar wat zegt de Schrift? “Jaag weg de slavin met haar zoon; want de zoon der slavin zal niet meeërvan met den zoon der vrije vrouw.”³¹ Broeders, we zijn dus geen slavenkinderen, maar kinderen der vrije vrouw!

5

¹ Christus heeft ons vrij gemaakt, om in de vrijheid te blijven; staat dus vast, en kromt u niet opnieuw onder het slavenjuk. ² Zie, ik Paulus zeg het u: Als gij u besnijden laat, zal Christus u niets baten. ³ En nog eens verklaar ik aan iedereen, die zich besnijden laat, dat hij dan verplicht is de hele Wet te onderhouden; ⁴ en aan ieder van u, die gerechtvaardigd wil worden door de Wet, dat gij u losmaakt van Christus, en vervallen zijt van de genade. ⁵ Door den Geest immers verwachten we de gehoopte gerechtigheid uit kracht van het geloof; ⁶ want in Christus Jesus is besnijdenis noch onbesnedenheid van waarde, maar wel het geloof, dat werkt door de liefde. ⁷ Gij waart zo goed aan het lopen; wie heeft u gestuit in het volgen der waarheid? ⁸ Dat was zeker geen ingeving van Hem, die u roept; ⁹ een weinig zuurdeeg verzuurt al het deeg! ¹⁰ Ik vertrouw op u in den Heer, dat gij er niet anders

over zult denken; maar wie verwarring onder u zaait, zal zijn straf ondergaan; wie het ook is. ¹¹ Broeders, wanneer ikzelf nog steeds de besnijdenis zou preken, waarom blijft men mij dan nog vervolgen; dan was toch de ergernis van het kruis wel verdwenen. ¹² Laten zij, die u opstoken, zich maar verder verminken! ¹³ Zeker broeders, gij zijt tot vrijheid geroepen; maar tot geen vrijheid, die een voorwendsel is voor het vlees. Integendeel, dient elkander uit liefde; ¹⁴ want de ganze Wet wordt vervuld in één enkel gebod: “Ge zult uw naaste liefhebben als uzelf.” ¹⁵ Maar zo gij elkander bijt en verslindt, ziet dan toe, dat gij niet door elkaar wordt verteerd. ¹⁶ Ook zeg ik u: leeft naar de geest, dan zult gij niet de begeerten inwilligen van het vlees. ¹⁷ Want het vlees begeert tegen de geest, en de geest tegen het vlees; ze staan vijandig tegenover elkaar, zodat gij niet doet, wat gij zoudt willen. ¹⁸ Indien gij u door de geest laat leiden, dan valt gij niet onder de Wet. ¹⁹ Welnu, de werken van het vlees zijn bekend: ontucht, onreinheid en losbandigheid; ²⁰ afgoderij en toverij; vijandschap, twist, afgunst, gramschap, partijzucht, verdeeldheid, scheuring, ²¹ en nijd; dronkenschap, brasserij en dergelijke; en ik waarschuw u, zoals ik het ook vroeger deed: wie zo iets doet, zal het koninkrijk Gods niet beërven. ²² Maar de vrucht van de geest is: liefde, blijdschap en vrede; lankmoedigheid, welwillendheid en goedhartigheid; betrouwbaarheid, ²³ zachtmoedigheid en gematigdheid. En tegen

dit alles is de Wet niet gericht. ²⁴ Welnu, zij die Christus toebehoren, hebben het vlees gekruisigd met zijn driften en begeerten. ²⁵ Zo we leven door de geest, laat ons dan ook handelen naar de geest; ²⁶ niet begerig naar ijdele glorie, elkander niet tartend, elkaar niet benijdend.

6

¹ Broeders, wanneer iemand onverhoopt een mis. stap heeft begaan, dan moet gij, die geestelijk zijt, hem terecht helpen in de geest van zachtmoedigheid; slaat een blik op uzelf, want ook gij kunt worden bekoord. ² Draagt elkanders lasten; zo zult gij de Wet van Christus volbrengen. ³ Want wanneer iemand zich inbeeldt, iets te zijn, terwijl hij niets is, dan bedriegt hij zichzelf. ⁴ Laat iedereen zijn eigen gedrag maar eens onderzoeken; dan zal hij zich hoogstens op zichzelf kunnen beroemen, maar zeker niet door een vergelijking met anderen; ⁵ want iedereen gaat onder zijn eigen last gebukt. ⁶ Die onderwezen wordt in de leer, moet zijn leraar in al zijn goederen doen delen. ⁷ Bedriegt u niet: God laat niet met Zich spotten. Wat de mens zaait, zal hij ook oogsten; ⁸ wie zaait in het vlees, zal verderf oogsten uit het vlees; maar wie zaait in de geest, zal eeuwig leven oogsten uit de geest. ⁹ Laat ons dus niet moede worden, het goede te doen; want verslappen we niet, dan zullen we oogsten te zijner tijd. ¹⁰ Welnu dan, zolang we nog tijd hebben, laat ons wèl doen aan allen, maar het meest aan de

huisgenoten des geloofs. ¹¹ Ziet, met wat grote letters ik u schrijf met eigen hand. ¹² Zij die erg bezorgd naar het vlees willen zijn, dwingen u tot de besnijdenis, enkel en alleen, om niet vervolgd te worden terwille van Christus' kruis. ¹³ Want ofschoon ze besnedenen zijn, nemen ze zelf de Wet niet in acht; maar ze willen u laten besnijden, om in uw vlees te kunnen roemen. ¹⁴ Wat mijzelf betreft: het zij verre van mij, op iets anders te roemen dan op het kruis van onzen Heer Jesus Christus, waardoor de wereld voor mij is gekruisigd, en ik voor de wereld. ¹⁵ Want noch besnijdenis, noch onbesnedenheid heeft waarde, maar wel het nieuwe schepsel. ¹⁶ En over allen, die naar deze regel zullen leven, moge vrede en barmhartigheid komen: over hen en over het Israël Gods. ¹⁷ Laat niemand mij meer lastig vallen; want ik draag de merktekenen van Jesus in mijn lichaam! ¹⁸ Broeders, de genade van onzen Heer Jesus Christus zij met uw geest. Amen!

De Heilige Schrift, Petrus Canisiusvertaling, 1939

The Holy Bible with Deuterocanon in the Dutch language, Petrus Canisiusvertaling, 1939

Public Domain

Language: Nederlandse taal (Dutch)

De Heilige Schrift, Petrus Canisiusvertaling, 1939

Eerste uitgave: Het Spectrum, Utrecht, Brussel, 1939

De Petrus Canisiusvertaling is een Nederlandse rooms-katholieke bijbelvertaling, waarvan de eerste complete uitgave verscheen in 1939. De volledige naam luidt: "De Heilige Schrift, vertaling uit de grondtekst met aantekeningen, in opdracht van de Apologetische Vereniging 'Petrus Canisius' ondernomen met goedkeuring van de hoogwaardige bisschoppen van Nederland". De Petrus Canisiusvertaling is de eerste Nederlandse katholieke vertaling die gebaseerd is op de grondteksten in hun oorspronkelijke taal. Andere vertalingen gingen uit van de Vulgaat. Het taalgebruik van de uitgave is naar hedendaagse normen licht archaisch te noemen, maar nog steeds vlot verstaanbaar.

Verantwoording in verband met de auteursrechten

In verband met de auteursrechten is contact opgenomen met de oorspronkelijke uitgever (1), de Katholieke Vereniging voor Oecume (2) en de Katholieke Bijbelstichting (3) en werden geen bezwaren gevonden tegen deze publicatie. Rekening houdend met de wettelijke termijnen, kan deze uitgave beschouwd worden als vrij van auteursrechten.

First publication: Het Spectrum, Utrecht, Brussel, 1939

The translation "Petrus Canisius" is a dutch roman catholic bible translation, that was first published in 1939. Its full title is "The Holy Scripture, translation of the original texts with annotations, commissioned by the Apologetical Society 'Petrus Canisius' and executed with the approval of the most reverend bishops of the Netherlands". The translation "Petrus Canisius" is the first dutch catholic translation that was based on the scripture texts in their original language. Other translations were based on the Vulgate. The language of this edition is to current standards moderately archaic, but still easily understood.

Accountability in relation to copyright

Concerning the copyright contacts have been made with the original publisher (1), the Katholieke Vereniging voor Oecumene (Catholic Society for Ecumenism) (2) and the Katholieke Bijbelstichting (Catholic Bible

Foundation) (3) and no objections have been found against this publication. Taking into account the legal terms, this edition can be considered to be in the public domain.

UITGEVERIJ UNIEBOEK| HET SPECTRUM BV, HOUTEN, THE NETHERLANDS

KATHOLIEKE VERENIGING VOOR OECUMENE, 'S HERTOGENBOSCH, THE NETHERLANDS

KBS, HOEVEN, THE NETHERLANDS

2019-05-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

fe40b04f-50f3-55fe-8abb-67c8099620bc